

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

15. oktoober 2015*

Eelotsusetaotlus — Ametnikud — Personalieeskirjad — Artiklid 73, 78 ja 85a — Liiklusõnnetus — Siseriiklikus õiguses kehtestatud objektiivse vastutuse kord — Õiguste üleminek Euroopa Liidule — Mõiste „vastutav kolmas isik” — Liidu õiguse autonoomne mõiste — Mõiste, mis hõlmab iga isikut, kes on siseriikliku õiguse kohaselt kohustatud hüvitama kannatanule või tema õigusjärglastele tekitatud kahju — Hüvitised, mis ei ole jäetud lõplikult liidu kanda

Kohtuasjas C-494/14,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Tribunal de première instance francophone de Bruxelles'i (Belgia) 13. oktoobri 2014. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 6. novembril 2014, menetluses

Euroopa Liit

versus

Axa Belgium SA,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: neljanda koja president T. von Danwitz (ettekandja) viienda koja presidendi ülesannetes, kohtunikud. D. Šváby, A. Rosas, E. Juhász ja C. Vajda,

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Axa Belgium SA, esindaja: advokaat J. Oosterbosch,
- Belgia valitsus, esindajad: S. Vanrie, J.-C. Halleux ja C. Pochet,
- Euroopa Komisjon, esindaja: T. S. Bohr, keda abistas advokaat J.-L. Fagnart,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada nõukogu 29. veebruari 1968. aasta määrusega (EMÜ, Euratom, ESTÜ) nr 259/68, millega kehtestatakse Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirjad ja muude teenistujate teenistustingimused ning komisjoni ametnike suhtes ajutiselt kohaldatavad erimeetmed (EÜT L 56, lk 1; ELT eriväljaanne 01/02, lk 5), muudetud nõukogu 7. aprilli 1998. aasta määrusega (EÜ, ESTÜ, Euratom) nr 781/98 (EÜT L 113, lk 4), kehtestatud Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirjade (edaspidi „personalieeskirjad”) artikleid 73, 78 ja 85a.
- 2 Taotlus on esitatud Euroopa Liidu ja AXA Belgium SA (edaspidi „Axa Belgium”) vahelises vaidluses, mis käsitleb Euroopa Komisjoni poolt ühele oma ametnikule ravikulude, säilitatud töötasu ja invaliidsuspensiooni eest makstud summade hüvitamist liiklusõnnetuse järel, milles osalesid nimetatud isik ja Axa Belgium’is kindlustatud isik.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Personalieeskirjade artikli 1a lõige 1 sätestab:

„Käesolevate personalieeskirjade alusel tagatakse ametnike võrdne kohtlemine ilma, et otseselt või kaudselt arvestataks rassi, poliitilisi, filosoofilisi või usulisi tõekspidamisi, sugu või seksuaalset sättumust, piiramata asjaomaseid sätteid, mis eeldavad teatavat perekonnaseisu.”

- 4 Personalieeskirjade artikli 73 kohaselt:

„1. Ametnik on teenistusse asumise päevast alates kindlustatud kutsehaiguse- ja tööõnnetuseriski vastu vastavalt eeskirjadele, mille ühenduste institutsioonid on koostanud ühisel kokkuleppel pärast nõupidamist personalieeskirjade komiteega. Ta maksab kutseväliste riskide vastu kindlustamiseks kuni 0,1% oma põhipalgast.

Kõnealustes eeskirjades täpsustatakse, milliste riskide vastu ei kindlustata.

2. Makstavad hüvitised on järgmised:

[...]

- b) püsiva täieliku töövõimetuse korral:

ametnikule makstakse ühekordne summa, mis võrdub tema kaheksakordse aasta põhipalgaga, mis arvutatakse 12 kuu jooksul enne õnnetust saadud igakuiste palgasummade põhjal;

[...]”

- 5 Personalieeskirjade artikkel 78 näeb ette:

„Ametnikul on VIII lisa artiklites 13–16 ette nähtud korras õigus invaliidsuspensioonile püsiva täieliku töövõimetuse korral, mille tõttu ametnikul ei ole võimalik täita oma karjäärivahemiku ametikohale vastavaid kohustusi.

Kui töövõimetus on tekkinud kohustuste täitmise ajal või seoses kohustustega juhtunud õnnetuse tagajärjel, kutsehaiguse, ühiskasuliku teo või oma eluga riskides teise inimese päästmise tõttu, on invaliidsuspension 70% ametniku põhipalgast.

[...]

Invaliidsuspension arvutatakse selle põhipalga põhjal, mida ametnik oleks oma palgaastme kohaselt saanud, kui ta oleks pensioni maksmise ajal teenistuses olnud.

Invaliidsuspension on vähemalt 120% elatusmiinimumist.

[...]”

6 Personalieeskirjade artikkel 85a on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kui käesolevates personalieeskirjades nimetatud isiku surma, vigastuse või haiguse on põhjustanud kolmas isik, lähivad ohvri või tema õigusjärglaste õigused kolmanda isiku vastu, sealhulgas hagemisõigus, otse üle ühendustele neile käesolevate personalieeskirjade kohaselt sellise surma, vigastuse või haiguse põhjustanud sündmuse tagajärjel tekkivate kohustuste piires.

2. Lõikes 1 sätestatud õiguste ülemineku kohaldamisalasse kuuluvad muu hulgas:

— töötasu jätkuv maksmine ametnikule tema ajutise töövõimetusel ajal vastavalt artiklile 59,

[...]

— ravi- ja õnnetusjuhtumikindlustusega seotud hüvitised, mida makstakse vastavalt artiklitele 72 ja 73 ning nende rakenduseeskirjadele,

[...]

— invaliidsuspension, mida makstakse püsiva töövõimetusel lõppeva õnnetuse või haiguse korral, mis takistab ametnikul tema kohustuste täitmist,

[...]

3. Ühendustele ei lähe üle õigused, mis on seotud puhtalt isikliku kahju hüvitamisega, näiteks mittemateriaalse kahju, valu või kannatuste eest makstavate kahjutasudega, või kosmeetiliste ja muude kahjude hüvitamisega ulatuses, mis on suurem kui nimetatud otstarbeks artikli 73 alusel antav toetus.

4. Lõigete 1, 2 ja 3 sätteid ei tohi takistada ühenduste otsest tegevust”.

Belgia õigus

7 21. novembri 1989. aasta mootorsõidukite kohustusliku vastutuskindlustuse seaduse (8.12.1989, *Moniteur belge*, lk 20122, edaspidi „21. novembri 1989. aasta seadus”) artikli 29bis lõige 1 sätestab:

„Kui on juhtunud liiklusõnnetus ühe või mitme mootorsõidukiga artikli 2 lõikes 1 nimetatud kohas, välja arvatud kui varalist või muud kahju on kandnud kõik õnnetusega seotud mootorsõidukite juhid, hüvitavad kannatanule või tema õigusjärglastele kehavigastuste tekitamisest või surma põhjustamisest tuleneva kogu kahju, sealhulgas riie- ja varustuskahju solidaarselt kindlustusandjad, kes on kindlustanud käesoleva seaduse kohaselt mootorsõiduki omaniku, juhi või valdaja vastutuse. Käesolevat sätet kohaldatakse ka juhul, kui mootorsõiduki juht on tahtlikult kahju tekitanud.

[...]

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 8 Komisjoni ametnik Corrazzini sai 28. mail 2002 jalakäijana raskelt vigastada liiklusõnnetuses, milles osales Kohaila, kes on Axa Belgiumis kindlustatud isik. Õnnetuse järel läbi viidud politseiuurimine ei tuvastanud, et viimane oleks toime pannud süüteo. See järeldus leidis kinnitust ka eelotsusetaotluse esitanud kohtus toimunud tsiviilkohtumenetluses.
- 9 Komisjoni juures tegutsev töövõimetuskomitee tunnistas 6. novembril 2003 Corrazzini püsivalt täielikult töövõimeetuks, mille tõttu ei ole tal võimalik oma tööülesandeid täita, ning sellest tulenevalt saadeti ta 3. detsembril 2003 pensionile ja talle hakati alates 1. jaanuarist 2004 personalieeskirjade artikli 78 teise lõigu alusel invaliidsuspensiooni maksma.
- 10 Komisjon hüvitas Corrazzini ravikulud ja maksis talle jätkuvalt töötasu 28. maist 2002 kuni 1. jaanuarini 2004, mil komisjon hakkas talle invaliidsuspensiooni maksma.
- 11 Komisjon teatas 27. juunil 2002 Axa Belgiumile saadetud kirjas, et Corrazzini õigused on temale üle läinud. Komisjon palus 20. septembril 2004 Axa Belgiumil hüvitada summad, mis ta on Corrazzinile välja maksnud.
- 12 Kuna Axa Belgium keeldus neid summasid hüvitamast, sest komisjon ei olnud tõendanud Axa Belgiumis kindlustatud isiku vastutust, algatas asjaomane institutsioon Axa Belgiumi vastu menetluse Belgia kohtutes, tuginedes oma nõudes eelkõige 21. novembri 1989. aasta seaduse artiklile 29*bis*. Tribunal de police de Bruxelles tegi 6. jaanuaril 2012 otsuse, millega jättis komisjoni nõude rahuldamata. Liit, keda esindab komisjon, esitas selle otsuse peale eelotsusetaotluse esitanud Tribunal de première instance francophone de Bruxelles'ile kaebuse, milles palus Axa Belgiumilt Corrazzini eest kantud ravikulude, 25. maist 2002 kuni 31. detsembrini 2003 säilitatud töötasu ning 1. jaanuarist 2004 kuni 2012. aasta augustini makstud invaliidsuspensiooni eest välja mõista 392 650,14 euro suurune summa ning alates 1. septembrist 2012 makstud invaliidsuspensiooni eest 167 970,03 euro suurune summa.
- 13 Axa Belgium väitis eelotsusetaotluse esitanud kohtus, et liit ei saa tulemuslikult väita, et Corrazzini õigused on talle üle läinud, kuna personalieeskirjade artikkel 85a näeb ette tagasinõude esitamise üksnes vastutava kolmanda isiku vastu. Axa Belgiumi seisukoha järgi ei ole aga tuvastatud, et tema kindlustatud isik on õnnetuse eest vastutav. Eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole seetõttu kindel, milline on personalieeskirjade artiklis 85a sätestatud mõiste „vastutav kolmas isik” täpne ulatus.
- 14 Lisaks leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et igal juhul ei saa nõuda Corrazzinile liidu poolt makstud invaliidsuspensiooni hüvitamist personalieeskirjade artikli 85a lõike 1 kohase tagasinõude alusel, kuna liit, kellele kannatanu õigused on üle läinud, ei saa nõuda suuremaid õigusi kui kannatanul „vastutava kolmanda isiku” vastu kohaldatavate liikmesriigi õigusnormide kohaselt oli. Hüvitamiskohustus, mis Axa Belgiumil 21. novembri 1989. aasta seaduse artikli 29*bis* kohaselt Corrazzini suhtes lasub, ei hõlma Corrazzinile liidu poolt makstavat invaliidsuspensiooni, kuna see on siseriikliku kohtupraktika kohaselt Corrazzinile tekitatud kahjust eraldiseisev ja sõltumatu.
- 15 Seevastu leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et Corrazzinile liidu poolt makstud invaliidsuspensiooni hüvitamist võib nõuda personalieeskirjade artikli 85a lõike 4 alusel hagi esitamisega. Ta on seisukohal, et miski ei takista kvalifitseerimast liitu kui kannatanu tööandjat „õigusjärglaseks” 21. novembri 1989. aasta seaduse artikli 29*bis* tähenduses. Eelotsusetaotluse esitanud kohus siiski kahtleb, kas selles artiklis ette nähtud tingimus, et liit peab olema isiklikult kahju kandnud, on täidetud. Ta märgib siinjuures, et kuigi vastavalt siseriiklikule kohtupraktikale võib isik, kes on kohustatud lepingust, seadusest või määrusest tuleneva kohustuse alusel maksma, vastutava kolmanda isiku vastu nõude

esitada, on see võimalus välistatud, kui lepingu, seaduse või määruse sisust või ulatusest selgub, et kulud või hüvitised peavad jääma lõplikult selle isiku kanda, kes on selleks kohustatud või kes peab seda kohustust seaduse või määruse kohaselt täitma.

16 Neil asjaoludel otsustas Tribunal de première instance francophone de Bruxelles menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas personalieeskirjade artikli 85a lõikes 1 kasutatud mõistet „vastutav kolmas isik” tuleb liidu õiguses autonoomselt tõlgendada või viitab see tähendusele, mis on samal mõistel liikmesriigi õiguses?
2. Juhul, kui mõistel on autonoomne kohaldamisala, siis kas seda tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab kõiki isikuid, keda võidakse pidada surma, õnnetuse või haiguse eest vastutavaks, või ainult isikuid, kelle vastutus on süüline?
3. Juhul, kui mõiste „vastutav kolmas isik” viitab liikmesriigi õigusele, siis kas liidu õigus nõuab liikmesriigi kohtult, et see rahuldaks liidu tagasinõude, kui mõni liidu teenistuja on saanud kannatada liiklusõnnetuses, millega on seotud sõiduk, mille vastutust ei ole tuvastatud, kuna 21. novembri 1989. aasta seaduse artikkel 29*bis* näeb ette, et kindlustusandja, kes katab õnnetusega seotud mootorsõiduki omaniku, juhi või valdaja vastutuse, hüvitab vähekaitstud liiklejatele kahju automaatselt, ilma et sõiduki omaniku, juhi või valdaja vastutus peaks olema tuvastatud?
4. Kas personalieeskirjade sätete sisu või ülesehitus viitavad sellele, et kulud, mida liit on personalieeskirjade artiklite 73 ja 78 kohaselt kandnud, peavadki lõplikult jääma tema kanda?”

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

- 17 Esimeses küsimuses soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas personalieeskirjade artiklis 85a sätestatud mõistet „vastutav kolmas isik” tuleb tõlgendada nii, et see viitab liikmesriigi õigusele, mida kohaldatakse surma, vigastuse või haiguse korral nimetatud sätte tähenduses, või tuleb seda mõistet tõlgendada liidu õiguskorras autonoomselt ja ühetaoliselt.
- 18 Kõigepealt tuleb meenutada, et vastavalt Euroopa Kohtu praktikale ei ole personalieeskirjade artikli 85a eesmärk muuta siseriiklikke eeskirju, mida kohaldatakse kolmanda isiku tekitatud kahju tuvastamiseks ja selle ulatuse kindlaksmääramiseks. Kolmanda isiku vastutust tekitud kahju eest reguleerivad materiaaõigusnormid, mida tavaliselt kohaldab siseriiklik kohus, kus kannatanu kohtuasja algatas, st üldjuhul kahju tekkimise asukoha liikmesriigi õigusnormid (kohtuotsus Clinique La Ramée ja Winterthur, C-397/02, EU:C:2004:502, punkt 17 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 19 Niisiis ei saa esimest küsimust mõista nii, et selles peetakse silmas materiaaõigusnorme kolmanda isiku tekitatud kahju tuvastamiseks ja selle ulatuse kindlaksmääramiseks, kuna sellised õigusnormid kuuluvad kohaldatava liikmesriigi õiguse kohaldamisalasse. Pigem on küsimuse eesmärk välja selgitada, kas mõiste „vastutav kolmas isik” sisaldab elementi, mis piirab personalieeskirjade artiklis 85a sätestatud õiguste üleminekut lähtuvalt sellest, et liikmesriigi õiguses tehakse vahet õnnetuses kannatada saanud isikule kahju hüvitamise kahel mehhanismil, millest esimene põhineb vastutusel ja teine objektiivsel kahju hüvitamisel, või tuleb seda mõistet tõlgendada liidu õiguskorras autonoomselt ja ühetaoliselt.

- 20 Nimelt lähevad personalieeskirjade artikli 85a kohaselt kannatanu või tema õigusjärglaste õigused ja hagemisõigus liidule üle üksnes „vastutava kolmanda isiku” vastu. Järelikult määratakse asjaomase mõiste tõlgendamise tulemusena kindlaks, kas personalieeskirjade artiklis 85a ette nähtud õiguste üleminek on oma ulatuselt kogu liidus ühetaoline või sõltub selle ulatus vastutuse piiritlemisest vastavalt liikmesriigi õiguses sätestatud kategooriatele.
- 21 Tuleb märkida, et Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleneb nii liidu õiguse ühetaolise kohaldamise nõudest kui ka võrdsuse põhimõttega seonduvatest nõuetest, et sellise liidu õigusnormi sõnastust, mis ei viita sõnaselgelt liikmesriikide õigusele õigusnormi tähenduse ja ulatuse kindlaksmääramiseks, tuleb tavaliselt kogu liidus tõlgendada autonoomselt ja ühetaoliselt ning sellise tõlgenduse andmisel tuleb arvesse võtta sätte konteksti ja asjaomase õigusakti eesmärgi (kohtuotsused Deckmyn ja Vrijheidsfonds, C-201/13, EU:C:2014:2132, punkt 14 ja seal viidatud kohtupraktika, ning Modelo Continente Hipermercados, C-343/13, EU:C:2015:146, punkt 27 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 22 Sellega seoses tuleb tõdeda, et personalieeskirjade artikli 85a lõikes 1 ei ole niisugust sõnaselget viidet seoses mõistega „vastutav kolmas isik” esitatud.
- 23 Selleks, et teha kindlaks, kas asjaomast mõistet tuleb tõlgendada liidu õiguskorras autonoomselt ja ühetaoliselt, on vaja käesoleva kohtuotsuse punktis 21 meenutatud kohtupraktika kohaselt võtta arvesse õiguslikku konteksti, millesse kuulub personalieeskirjade artikkel 85a, mille eesmärk on reguleerida Euroopa institutsioonide ja nende ametnike vahelisi õigussuhteid, kehtestades hulga vastastikuseid õigusi ja kohustusi (vt selle kohta kohtuotsus Johannes, C-430/97, EU:C:1999:293, punkt 19).
- 24 Personalieeskirjade artikli 1a kohaselt on ametnikel personalieeskirjade kohaldamisel õigus võrdsele kohtlemisele, mis tähendab, et personalieeskirju tuleb üldjuhul tõlgendada kogu liidus autonoomselt ja ühetaoliselt.
- 25 Neil asjaoludel tuleb mõistet „vastutav kolmas isik”, mis määrab kindlaks personalieeskirjade artiklis 85a sätestatud õiguste ülemineku ulatuse, tõlgendada selliselt, et see on kogu liidus ühetaoliselt kohaldatav.
- 26 Nimelt, kui õiguste üleminek tulenevalt tõlgendusest, mis antakse mõistele „vastutav kolmas isik”, sõltuks sellest, kas liikmesriikide õigusaktides on sarnased hüvitamisskeemid määratletud kui vastutusel põhinevad või vastutusel mittepõhinevad, võib see teatud ametnikke soosides tekitada ebavõrdset olukorda. Liidule läheksid üle ametniku õigused, kui kolmanda isiku kohustus selle ametniku suhtes on liikmesriigi õiguse kohaselt määratletud vastutusel põhineva kohustusena, samas oleks niisugune õiguste üleminek välistatud, kui samasugune kohustus hüvitada kannatanule tekitatud kahju oleks liikmesriigi õiguses ette nähtud eraldi hüvitamisena. Seega on oht, et ametnikele, keda õiguste üleminek liidule ei puuduta, võidakse sama kahju hüvitada kaks korda, samas kui see ei oleks nii ametnike puhul, kelle õigused lähevad liidule üle.
- 27 Järelikult, kui vastutava kolmanda isiku mõiste tõlgendamisel võtta aluseks liikmesriigi õiguses ette nähtud kategooriad, siis oleks oht, et ühe liikmesriigi õiguse kohaselt läheksid ametniku õigused liidule vastutuse olukorras üle, aga teise liikmesriigi õiguse kohaselt mitte, mis põhjustaks teatud ametnikke soosides erisusi personalieeskirjade rakendamisel sõltuvalt sellest, millist liikmesriigi õigust kohaldatakse.
- 28 Sellest tuleneb, et personalieeskirjade artikli 85a lõikes 1 sätestatud mõistet „vastutav kolmas isik” tuleb selles sättes ette nähtud õiguste ülemineku ulatuse kindlaksmääramiseks tõlgendada liidu õiguskorras autonoomselt ja ühetaoliselt.

Teine küsimus

- 29 Teises küsimuses soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas personalieeskirjade artikli 85a lõikes 1 sätestatud mõiste „vastutav kolmas isik” all mõistetakse üksnes kolmandat isikut, kes on kohustatud hüvitama tema süülise teo tõttu asjassepuutuval ametnikule tekitatud kahju, või iga isikut, sealhulgas kindlustusandjat, kes on siseriikliku õiguse kohaselt kohustatud hüvitama kannatanule või tema õigusjärglastele tekitatud kahju.
- 30 Personalieeskirjade artikli 85a sõnastuse kohta tuleb kõigepealt märkida, et kui näiteks saksakeelses versioonis viidatakse sõnaselgelt süü mõistele, kasutades väljendit „auf das Verschulden eines Dritten”, siis ingliskeelses versioonis kasutatakse neutraalsemat väljendit „põhjustanud kolmas isik” („caused by a third party”). Teistes keeltes, nagu hispaania keeles („imputable a un tercero”), prantsuse keeles („imputable à un tiers”), itaalia keeles („imputabile a un terzo”), hollandi keeles („aan een derde is te wijten”), portugali keeles („imputável a um terceiro”) viidatakse vastutusele, kuid ei käsitleda süü mõistet.
- 31 Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei saa ühes keeleversioonis kasutatud liidu õigusnormi sõnastus olla selle sätte tõlgendamise ainus alus ja sellele keeleversioonile ei saa tõlgendamisel anda eelist muude keeleversioonide ees. Nimelt tuleb liidu õigusnorme tõlgendada ja kohaldada ühetaoliselt, arvestades liidu kõigis keeltes kehtivaid versioone. Kui liidu õigusakti keeleversioonides on erinevusi, tuleb sätet tõlgendada, lähtudes selle õigusakti üldisest ülesehitusest ja eesmärkidest, milles see esineb (kohtuotsus Léger, C-528/13, EU:C:2015:288, punkt 35 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 32 Sellest järeldub, et võttes arvesse käesoleva kohtuotsuse punktis 29 tuvastatud lahknevusi personalieeskirjade artikli 85a erinevate keeleversioonide vahel, tuleb kõnealust sätet tõlgendada eeskätt selle eesmärgist lähtudes.
- 33 Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et personalieeskirjade artiklis 85a ette nähtud liidule õiguste ülemineku eesmärk on vältida olukorda, kus ametnikule makstakse sama kahju eest kaks korda hüvitist. Kui ametnikule tekitatud kahju tõttu on liit kohustatud viimasele maksma personalieeskirjades ette nähtud hüvitisi, saab niisugust topelthüvitamist vältida vaid siis, kui ametniku õigused vastutava kolmanda isiku suhtes lähevad pärast kahjustavat sündmust üle liidule (vt selle kohta kohtuotsused Royale belge, C-333/90, EU:C:1992:94, punkt 9 ja seal viidatud kohtupraktika, ning Lucaccioni vs. komisjon, C-257/98 P, EU:C:1999:402, punkt 20).
- 34 Seda eesmärki on võimalik täielikult saavutada üksnes siis, kui nimetatud artiklis ette nähtud õiguste üleminek hõlmab õnnetuses kannatanutele kahju hüvitamise skeeme, olenemata sellest, kas neid käsitletakse asjaomases siseriiklikus õiguses süülisel vastutusel põhineva skeemina või muus vormis kahju hüvitamise kohustusena, ning seda ka juhul, kui kõnealustes skeemides on sätestatud, nagu põhikohtuasjas käsitletavates õigusnormides, et kolmas isik on kohustatud hüvitama kahju süüst sõltumata.
- 35 Seega, võttes arvesse personalieeskirjade artiklis 85a sätestatud õiguste ülemineku eesmärki, tuleb mõistet „vastutav kolmas isik” tõlgendada laialt ning seda ei saa piirata üksnes süülise vastutusega.
- 36 Seega tuleb teisele küsimusele vastata, et personalieeskirjade artikli 85a lõikes 1 sätestatud mõiste „vastutav kolmas isik” all mõistetakse iga isikut, sealhulgas kindlustusandjat, kes on kohustatud siseriikliku õiguse kohaselt hüvitama kannatanule või tema õigusjärglastele tekitatud kahju.

Kolmas küsimus

- 37 Võttes arvesse esimesele ja teisele küsimusele antud vastust, ei ole kolmandale küsimusele vaja vastata.

Neljas küsimus

- 38 Neljandas küsimuses tahab eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas personalieeskirju tuleb tõlgendada nii, et personalieeskirjade artikli 85a lõikes 4 ette nähtud vahetu nõudeõiguse raames peavad hüvitised, mis liit on kohustatud esiteks personalieeskirjade artikli 73 alusel kutsehaiguse- ja tööõnnetuseriski vastu kindlustamiseks ja teiseks personalieeskirjade artikli 78 alusel invaliidsuspensionina maksma, jääma lõplikult tema kanda.
- 39 Kõigepealt tuleb märkida, nagu ilmneb eelotsusetaotlusest, et kuna invaliidsuspension ei kujuta endast vastavalt siseriiklikule kohtupraktikale põhikohtuasjas käsitletava, õnnetuses kannatanud saanud isiku jaoks kahju, on see viimasele tekitatud kahjust eraldiseisev ja sõltumatu. Siiski võib liidu kohustus maksta personalieeskirjade artiklite 73 ja 78 alusel kannatanule hüvitist tähendada liidu enda jaoks kahju.
- 40 Nimelt on eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates vastavalt siseriiklikule kohtupraktikale, millele käesoleva kohtuotsuse punktis 14 viidatakse, niisugune võimalus välistatud juhul, kui asjaomane hüvitis peab kohaldatavate õigusnormide kohaselt jääma lõplikult liidu kanda.
- 41 Sellega seoses tuleb tõdeda, et liidu enda kahju tuleneb tema kohustusest maksta kannatanule personalieeskirjade artiklite 73 ja 78 alusel hüvitist ning on seega tema jaoks personalieeskirjades ette nähtud kohustuse tagajärg.
- 42 Küsimuse kohta, kas personalieeskirjade artiklites 73 ja 78 sätestatud hüvitised peavad jääma lõplikult liidu kanda, tuleb esiteks märkida, et personalieeskirjade artikli 85a lõikes 4 on konkreetselt ette nähtud, et liidul ei ole piiranguid nõuda personalieeskirjade artikli 85a lõike 1 alusel õiguste ülemineku korras oma ametnikele tekitatud kahju hüvitamist, vaid ta võib esitada ka hagi sellise kahju hüvitamiseks, mida on talle eeskätt põhjendanud hüvitised, mida ta on kohustatud personalieeskirjade alusel maksma.
- 43 Teiseks, kuigi põhikohtuasjas kõne all olev invaliidsuspension on oma olemuselt üks liidu ja tema ametnike vahelise, personalieeskirjadega reguleeritud suhte eripäradest, ei nõua sellise eripära järgimine siiski, et invaliidsuspensionina makstud hüvitised peavad jääma lõplikult liidu kanda.
- 44 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb neljandale küsimusele vastata, et personalieeskirjasid ei saa tõlgendada nii, et personalieeskirjade artikli 85a lõikes 4 ette nähtud vahetu nõudeõiguse raames peavad hüvitised, mis liit on kohustatud esiteks personalieeskirjade artikli 73 alusel kutsehaiguse- ja tööõnnetuseriski vastu kindlustamiseks ja teiseks personalieeskirjade artikli 78 alusel invaliidsuspensionina maksma, jääma lõplikult tema kanda.

Kohtukulud

- 45 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

1. Nõukogu 29. veebruari 1968. aasta määrusega (EMÜ, Euratom, ESTÜ) nr 259/68, millega kehtestatakse Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirjad ja muude teenistujate teenistustingimused ning komisjoni ametnike suhtes ajutiselt kohaldatavad erimeetmed, muudetud nõukogu 7. aprilli 1998. aasta määrusega (EÜ, ESTÜ, Euratom) nr 781/98,

kehtestatud Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirjade artikli 85a lõikes 1 sätestatud mõistet „vastutav kolmas isik” tuleb liidu õiguskorras tõlgendada autonoomselt ja ühetaoliselt.

2. Määrusega nr 259/68 (muudetud määrusega nr 781/98) kehtestatud Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirjade artikli 85a lõikes 1 sätestatud mõiste „vastutav kolmas isik” all mõistetakse iga isikut, sealhulgas kindlustusandjat, kes on kohustatud siseriikliku õiguse kohaselt hüvitama kannatanule või tema õigusjärglastele tekitatud kahju.
3. Määrusega nr 259/68 (muudetud määrusega nr 781/98) kehtestatud Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirjasid ei saa tõlgendada nii, et personalieeskirjade artikli 85a lõikes 4 ette nähtud vahetu nõudeõiguse raames peavad hüvitised, mis liit on kohustatud esiteks personalieeskirjade artikli 73 alusel kutsehaiguse- ja tööõnnetuseriski vastu kindlustamiseks ja teiseks personalieeskirjade artikli 78 alusel invaliidsuspensionina maksma, jääma lõplikult tema kanda.

Allkirjad